

Daarom zijn we kerk

De GZB, HGJB en IZB lanceren onder de naam #daaromzijnwekerk een initiatief om in lokale gemeenten het gesprek te stimuleren over kerk-zijn in deze tijd. De drie organisaties hebben daarvoor video- en gespreksmaterialen ontwikkeld voor kerkenraden, bijbelstudiegroepen en jongeren.

Tekst: Diane Palm

Ze hopen dat gemeenten overal in Nederland hun ervaringen delen via diverse sociale media en de website www.daaromzijnwekerk.nl. De directeuren van de organisaties, dr. J.A. van den Berg, ir. M. van den Boogaart en J. Kranendonk lichten het initiatief toe.

Sjaak van den Berg (IZB): ‘De coronacrisis doorbreekt alle vanzelfsprekendheden. Toen ik helemaal aan het begin van de crisis hoorde dat kerkenraden in Noord-Brabant besloten om geen diensten te houden, was dat echt een schok voor mij. Ik had er nog nooit over nagedacht dat je geen diensten zou houden op zondag. Inmiddels zitten we in een tweede fase van afschaling van diensten. Daarin bewegen we ons tussen verbijstering en gewenning; tussen aanvaarding en gemopper.’

Jongeren

Jan Kranendonk: ‘Mij raakt vooral de situatie van jongeren. Juist bij hen merken we dat het niet vol-

doende is om online diensten te volgen. Maar het geldt net zo goed voor ouderen. We moeten oppassen dat het niet een soort ‘kerkje spelen’ wordt en kerk-zijn zich beperkt tot onze woonkamer. Bonhoeffer zegt ergens dat Christus altijd sterker leeft in het hart van je broeder dan in je eigen hart. Dat onderstreept voor mij waarom ontmoeting essentieel is voor kerk-zijn. We moeten naar mogelijkheden zoeken om betrokken te blijven op elkaar en als kerk als geheel. Met de campagne #daaromzijnwekerk willen we het gesprek stimuleren over hoe dat kan.’ Sjaak: ‘Ja, want gewenning heeft gevaarlijke kanten. Na de eerste golf hoorden we vanuit gemeenten geluiden dat ze veel mensen misten, ook al was er de mogelijkheid om weer samen te komen. Het is goed dat kerkenraden nadenken over die ‘gewenning’. We denken dat het hen kan helpen om van elkaar te horen welke initiatieven er in andere plaatsen worden genomen om samenhang te bevorderen in gemeenten en ideeën te horen over wat wel kan. Het is onze bedoeling om daar een platform voor te bieden.’ Jan: ‘Die zorgen over gewenning zijn er zeker ook over jongeren. De huidige manier van online kerk-zijn kan het proces van afhaken versnellen. Ik vind het inspirerend om verhalen te horen hoe gemeenten creatieve manieren vonden om jongeren te laten merken hoe belangrijk zij zijn. Zo hoorde ik van een gemeente die toen de mogelijkheid kwam om weer met dertig mensen samen te komen, als eerste de catechesegroepen uitnodigde. De jongeren konden elkaar dus weer ontmoeten in de kerk. Zo kun je heel concreet laten zien dat je een warm hart hebt voor jongeren en juist hen betrokken wil houden.’

Wereldkerk

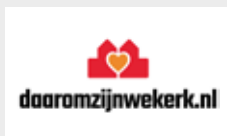
Martijn van den Boogaart (GZB): ‘Wat deze crisis uniek maakt, is dat kerken wereldwijd op een vergelijkbare manier worden geraakt. Dat betekent dat we meer dan ooit van elkaar kunnen leren. Wij zien ook onze partnerkerken overgaan op digitale samenkomsten, zelfs in de sloppenwijken van Peru. En overall zie je kerken in beweging komen waarbij ze omzien naar groepen die extra hard geraakt worden door de economische en sociale gevolgen.

Wat mij daarbij opvalt, is dat zij deze crisis soms heel anders duiden. Een mooi voorbeeld hoorde ik uit Costa Rica. Daar benadrukte een voorganger sterk dat de kerk juist tot haar bestemming komt in een crisis. Hij zei: ‘Hoezo is dit een crisis, als we juist nu de mogelijkheid hebben om meer mensen

Meedoen met #daaromzijnwekerk

Via een gezamenlijke website (www.daaromzijnwekerk.nl) bieden de GZB, HGJB en IZB gespreksmateriaal aan om samen in gesprek te gaan over de kern van kerk-zijn. Deze gesprekken kunnen plaatsvinden binnen de bestaande structuren van een bijbel- of gesprekskring, een jeugdvereniging, een kerkenraadsvergadering, een club of catechese; maar ook via een column in een kerkblad, via filmpjes, vlogs of blogs of andere digitale vormen. De initiatiefnemers hopen dat gemeentelieden, nu de crisis voortduurt, elkaar vasthouden en hun zorgen en vreugden delen. De onderlinge uitwisseling geeft ook nieuw zicht op de roeping van de gemeente om in deze tijd missionair en diaconaal present te zijn.

De ‘oogst’ uit gemeenten wordt ter inspiratie via sociale media en de website gedeeld. Op Hervormingsdag werden al 95 inspirerende stellingen over de kerk gepresenteerd. Ook is er een preekschets beschikbaar over Efeze 1, waarin hoog en diep over de kerk wordt gesproken.

De coronacrisis doorbreekt alle vanzelfsprekendheden. Met de campagne #daaromzijnwekerk willen GZB, HGJB en IZB stimuleren dat in gemeenten het gesprek over de essentie van kerk-zijn wordt gevoerd.

Gods liefde te laten zien?” Juist zijn arme gemeente zag het als een mogelijkheid om hun maaltijdprogramma voor de allerarmsten verder uit te breiden.’ Sjaak: ‘Dat vind ik echt inspirerend om te horen. We hebben in Nederland misschien wel zoveel secularisatie verinnerlijkt, dat we nauwelijks meer zo kunnen kijken. Natuurlijk is die gloed er ook wel bij ons. Kijk maar naar wat er gebeurt bij missionaire initiatieven. Daar zijn overigens ook grote zorgen rondom de betrokkenheid van mensen die net aangehaakt waren. Maar je ziet op verschillende plaatsen ook dat pioniers – vanuit een diepe bewogenheid – samen met vrijwilligers zoeken naar wat goed is voor een wijk. Het delen van die ideeën helpt.’

Gesprek

Martijn: ‘Tegelijk horen we ook van onze kerkelijke partners en van gemeenten in Nederland dat de crisis vraagt om verootmoediging en gebed. Het gaat ons in #daaromzijnwekerk dan ook niet om het aanjagen van allemaal nieuwe en extra activiteiten. Het is ons gezamenlijke doel dat het gesprek over de essentie van kerk-zijn wordt gevoerd. Deze crisis zet ons ook stil: wie zijn we? Hoe leven we? Waar draait het om? Wat is onze roeping? Hoe blijven we uitzien naar wat God doet?’

Sjaak: ‘Om dat gesprek te stimuleren, hebben we onder andere zeven themavideo’s ontwikkeld met verschillende werkvormen. We hopen dat die kerkenraden, kringen, gespreksgroepen en jongeren

helpen om na te denken en elkaar te inspireren.’ Jan: ‘Ik benadruk dat laatste graag: de inbreng van jongeren is heel belangrijk. Niet omdat zij de norm zijn, maar omdat je zo graag wilt dat zij erbij blijven. En omdat ze goede ideeën hebben. Het is mooi om te zien dat in veel gemeenten jongeren nu een belangrijke rol hebben bij het streamen van de kerkdiensten. Maar gebruik ook hun frisse blik op wat kerk-zijn betekent. Misschien kun je juist nu een gesprek op gang brengen tussen generaties.’ Martijn: ‘En die frisse blik kan ook komen vanuit de wereldkerk. Zij hebben veel meer dan wij ervaring met het leven in crisis. Met hun levenservaring herinneren zij ons er bijvoorbeeld vaak aan dat de kerk niet ons werk is, maar Gods werk. “*God is in control*”, schrijven ze dan als we vragen hoe ze het volhouden.’

Gods eigendom

Sjaak: ‘Dat denken vanuit God raakte mij ook bij het schrijven van de preekschets over Efeze 1. Efeze 1 begint met een prachtige royale dankzegging op wat God gedaan heeft, doet en zal doen. Het begint met de gedachten van God over de kerk en hoe Hij haar ziet en wil gebruiken. Daarna is er eerst nog voorbede en pas halverwege de brief komen er aansporingen. Die inzet bij dankzegging en gebed, bij de gedachten van God geeft zoveel ruimte en vreugde. En verootmoedigt ook, omdat we de kerk zo vaak behandelen als iets dat van onszelf is. Gelukkig is de werkelijkheid anders: we zijn Gods eigendom.’ ■

Diane Palm is programmaleider bij de GZB en lid van het team #daaromzijnwekerk.